

PPB-1560

Seat No. _____

B. A. (Sem. - II) Examination

April / May - 2016

EO-205 : Sanskrit

(भर्तृहरि विरचितम् - नीतिशतकम्)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- १ (अ) नीचेनाभांथी कोर्धपश त्रश श्लोकोनुं भाषान्तर करो : ८
- (१) प्रसह्य मणिमुद्धरेन्मकरवक्त्रदंष्ट्रान्तरात्
समुद्रमपि सन्तरेत् प्रचलदूर्मिमालाकुलम् ।
भुजङ्गमपि कोपितं शिरसि पुष्पवद् धारयेत्
न तु प्रतिनिविष्टमूर्खजनचितमाराधयेत् ॥
- (२) विद्यानाम नरस्य रूपमधिकं पृच्छन्नगुप्तं धनं
विद्या भोगकरी यशः सुखकरी विद्या गुरुणांगुरुः ॥
विद्या बन्धुजनो विदेशगमने विद्या परा देवता
विद्या राजसु पूज्यते न तु धनं विद्याविहिनः पशुः ॥
- (३) जाडयं धियो हरति सिञ्चति वाचि सत्यं
मानोन्नतिं दिशति पापमपाकरोति ।
चेतः प्रसादयति दिशु तनोति कीर्तिं
सत्सङ्गति कथय किं न करोति पुंसाम् ॥
- (४) मणिः शाणोल्लीढः समरविजयी हेतुदलितो
भदक्षीणो नागः शरदि सरिदाश्यानपुलिनाः
कलाशेषश्चन्द्रः सुरतमुदिता बालवनिता
तनिम्ना शोभन्ते गलितविभवाश्चर्येषु नराः ॥

(५) आरम्भगुर्वी क्षयिणी क्रमेण लध्वी
 पुरा वृद्धिमती च पश्चात् ।
 दिनस्य पूर्वार्धपरार्धभिन्ना
 छायेव मैत्री खलसज्जनानाम् ॥

(७) गमे ते बे असंढर्भ समजावो : ५

- (१) विवेकभ्रष्टानां भवति विनिपातः शतमुखः ।
 (२) स जातो येन जातेन याति वंशः समुन्नतिम् ।
 (३) सर्वे गुणाः काञ्चनमाश्रयन्ते ।
 (४) न खलु वयस्तेजसो हेतुः ।

२ मुक्तकनां लक्षणो जषावी नीतिशतकनुं मुक्तक काव्य तरीके
 भूल्यांकन करो. १४

अथवा

२ शतककाव्यनी परंपरा जषावी भर्तृहरिना शतकीनो परिचय करावो. १४

३ नीतिशतकनुं समग्रदर्शी अवलोकन करो. १४

अथवा

३ भर्तृहरिनी शैलीनी नीतिशतकने आधारे समीक्षा करो. १४

४ कोर्ष पषा बे विशे टूंकनोंध लभो : १४

- (१) विधानुं गौरव
 (२) धननुं मडत्व
 (३) सज्जन प्रशंसा
 (४) भर्तृहरिनुं ज्वन

૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના જવાબ બે-ત્રણ વાક્યોમાં લખો :

૧૪

- (૧) કેવા કવિઓનો વિજય થાય છે ?
- (૨) ધનની કેટલી ગતિ છે ? કઈ કઈ ?
- (૩) દુર્જનોને શું સ્વભાવ સિદ્ધ હોય છે ?
- (૪) ભર્તૃહરિના દિલમાં કઈ સાત વસ્તુઓ કાંટાની જેમ ભોંકાય છે ?
- (૫) શાસ્ત્રોમાં અગ્નિ, સૂર્ય, હાથી, ગધેડા, રોગ અને ઝેરને રોકવાના કયા ઉપાયો બતાવ્યા છે ?
- (૬) ભર્તૃહરિના મતે રાજનીતિ કેવી છે ?
- (૭) ભર્તૃહરિના મતે દુનિયામાં કેટલા પ્રકારના મનુષ્યો છે ?
- (૮) દુષ્ટો અને સજ્જનોની મૈત્રી કેવી હોય છે ?
- (૯) ભર્તૃહરિના મતે રાજામાં કયા ગુણો હોવા જોઈએ ?
- (૧૦) પદાર્થોની ગુરુતા કે લઘુતા કોને આભારી છે ? કેવી રીતે ?
- (૧૧) હરણ, માછલાં અને સજ્જનોના કારણ વગરના વેરી કોણ છે ?
- (૧૨) મુક્તકનાં કેટલા પ્રકાર છે ? કયા કયા ?